

LIDT AF HVERT

den ikke er en lille
 Skat du ikke snart til mekaniker, tante? - Til mekaniker!
 Jamen, hvad mener du med det, lille Viggo? -
 Jo, for far siger, at du har en skrue løst i hovedet.
 Politiet leder efter en mand med et ben, der hedder Hansen.
 Hvad hedder hans andet ben så?
 Moderen. - Skynd dig ind, vores Viggo er i fjernsynet! -
 Faderen: - Åh, nej! Bed ham om at komme ind med det samme!
 Er det min frakke? spurgte manden garderobedamen. - Det ved
 jeg ikke, svarer hun. - Men det var den, De havde på, da De
 kom her.
 Tanten: - Kunne du li den trøje, som jeg strikkede til dig?
 Viggo: - Ja, den er pæn. Men den er lidt for bred ved anklerne!
 En vred dame kom ind i en bagerforretning. Jeg hørte
 min dreng hørte hende sige siden hun købte 500 gram
 småkager! råbte hun. - Og da hun kom hjem, vejede jeg dem,
 og der var kun 300 gram. Hvad mener De om det? - Tjaa...
 svarede bageren. - Har De også prøvet at lade jeres søn?
 Vær meget forsigtig med ammunitionen, sagde sergenten til
 soldaterne, der var ved at flytte nogle kasser med spræng-
 stoffer. - Det er farlige sager. Det er ikke ret længe
 siden, at 15 mand blev sprængt i luften ved en lignende
 transport! - Men det kan ikke ske for os, sagde en århusi-
 ansk soldat. - Hvorfor ikke? spurgte sergenten. - Nej, for
 vi er kun 10!
 Til slut en lille aftensang tilegnet fru, Holmstrupvej 15.
 Sov, min Ellen, sov længe,
 vi rører bilens gænge ind.
 vifter Familie-Journalen fra din kind,
 kalder banko til dit sind,
 vågn med smil om munden.

Vagner.

EGET TRYK

BEBOER BLADET

NR 31

AUGUST 1989.

Indholdsfortegnelse

Beboerfest
 Høstfest
 Højme Skolehistorie
 Hekseri
 Læserbrev
 Samt meget andet...

STØT ANNONCØRERNE
 DE STØTTER OS

Redaktionen

Adr. PLANTEŠKOLEVEJ 8 HOLMSTRUP 5250 ODENSE SV
TLF. 09-962490

(ansvarshavende)

Erik Lauridsen Planteskolevej 8 Holmstrup 09-962490

Kas.: Vagner Knudsen Ravnbjerggyden 184 09-961626.

(Ravnbjerg - Redaktionen)

Ulla Hansen Elleholmvej 32 Ravnbjerg. 09-967113

Karen Madsen, Elleholmvej 18 09-967806

TLF.

Din fødevarer-specialist
kød - grønt - bager - vin -
delikatesse

Trika BRÆNDEKILDE
BELLINGE
TLF. 09 96 12 94

Så er ferien overstået, og blad nr. 31 er på gaden.

Vi har ikke siden sidst hørt noget fra læserne, og det er meget lidt vi har modtaget til bladet.

Dette nr. indeholder derfor en hel del lokalhistorisk stof, som nogle måske vil finde lidt rigeligt.

Men da vi her som på alle andre aviser og blade er midt i den såkaldte "agurketid", hvor der ikke sker ret meget, har dette sat sin begrænsning på nyhedsstoffet.

Men vi håber at vore læsere har nydt den dejlige sommer.

961171 har du brug for elektriker så 961171

HOLMSTRUP EL-SERVICE

3 års service garanti

Th. Hansens eltf. v/E. Reimers - Larsen
Planteskolevej 15, Holmstrup 5250 Fr. Boge
Telefon (09) 96 11 71

EL SALG
Deres el-fagmand

Vær tryk - gå til el-fagmanden.

Egnsbank Fyn - det naturlige samlingssted

Bankbussen: Tlf. 30 26 19 22

Brændekilde: Fredag kl. 13.00 - 14.00

Blommenslyst: Fredag kl. 14.30 - 15.30

Udstopning af
fugle, dyr, trofæer og opsatse
Salg af plader til opsatse
og dyreben

Konservator Peter Børgesen

Fåborgvej 150 · 5250 Odense SV · Tlf. 09-17 07 29

palm

v. Flemming Pedersen
Bølleosegyden 58
5491 Blommenslyst
Tlf. 09-96 79 00

kartofler

SPISE OG LÆGGE KARTOFLER!

FOTOKOPI · SATS · LAYOUT · TRYK

M &L

Møller & Lundsgaard
Planteskolevej 1
5250 Odense SV

96 35 55

MÆRKEDAGE

SØLVBRYLUP

Vor hyldest

Lis & Erik Stange
Planteskolevej 29
Holmstrup.

Den 19 september.

50 ÅR

Allan Jespersen
Planteskolevej 47
Holmstrup.

Den 10 oktober.

Vent nu lidt...
Jeg har jo sagt dig,
at du ikke får lov
til at overtage rattet,
før vi er ude på
motorvejen

FOTOKONKURRENCE

I sidste nr. af Beboerbladet annoncerede vi for en foto-konkurrence, med indleveringsfrist d. 31 juli.

Vi har desværre ikke modtaget nogle billeder, så vi må bede Kl-Lageret gemme præmien til en anden gang.

Men vi prøver en gang til, så hvis du vil være med i fotokonkurrencen, skal du indsende en morsomt billede til redaktionen, senest d. 2 oktober.

Mørke og uskarpe billeder kan vi desværre ikke bruge, så det må I lige tænke over, når I blader i fotoalbummet.

EL

Salon Marcel

Hanne Bredahl Nielsen

Planteskolevej Holmstrup. telf. 961925

BEBOERE SNYDT

JEG GAD IKKE
RODE MED ALLE DE
BILLETTER IGEN
I ÅR!

FABRIKSSALG!

Fodtøj til børn - damer - herrer.

Kæmpe udvalg til absolutte
fabrikpriser.

STAR

SKOUDSALG

BYGHØJVEJ 4 - BELLINGE - 5250 ODENSE SV.
TLF. 09 96 15 40

Åbningstider:

Mandag - torsdag.....kl.8,00-17,00
Fredag.....kl.8,00-19,00
Lørdag.....kl.9,00-12,30

Der er i Ravnebjerg stor skuffelse over, at der ikke i år blev nogen tur til Nyborg Voldspil.
Formanden, Olaf Knudsen, mente ikke han kunne stå med et stort antal Billetter til rest..

K.M.

..dagens
lyspunkt
BRØD
fra

TELF. 961165

BAGEREN

II

Holmstrup

ELFORSYNINGSSKABET FOR
FYNSKE LANDDISTRIKTER
SANDERUMVEJ 16 - 5250 ODENSE SV

den 20.07.89

Til andelshaverne.

Der skal i år foretages valg af repræsentant og suppleant til Efflas repræsentantskab for de næste 3 år for forsyningsområdet Holmstrup, som omfatter ialt 210 forbrugere.

Den hidtidige repræsentant: **Erik Mogensen**
Ravnebjerggyden 181
5250 Odense SV

er villig til at modtage genvalg.

Som suppleant for ovennævnte har Efflas bestyrelse i henhold til de gældende valgbestemmelser efter lokalt forslag udpeget som kandidat:

Leif Rasmussen
Nielstrupvej 72
5250 Odense SV

Andre kandidater til valget kan foreslås af andelshaverne, idet der til gyldig kandidatopstilling kræves underskrift af mindst 10 andelshavere.

Hvis De ønsker at foreslå een eller to andre kandidater, bedes navne og adresser anført på bagsiden heraf, og indsendt til Efflas kontor **senest den 7. 8. 89.**

Hvis Effla herefter konstaterer, at der med et tilstrækkeligt antal underskrifter er opstillet andre kandidater, vil stemmeseddel m.v. senere blive fremsendt.
Stemmesedlerne vil i så fald kunne udfyldes og indsendes til Effla, men der kan også afgives stemme på et lokalt valgmøde, som Effla indkalder til, hvis der gyldigt opstilles andre kandidater end de to ovenfor nævnte.

Med venlig hilsen

Valgets resultat vil blive bekendtgjort ved annoncering i dagspressen.

Effla

VOGNMAND
LP & I RASMUSSEN

96 10 63

NYBOHUSVEJ 6 HOLMSTRUP

ALT I STEN OG GRUS LEVERES!

HOLMSTRUP AUTOVÆRKSTED

- kølevarer
- kolonial
- rengøringsartikler
- brød

- aviser
- ugeblade
- Kosan flaskegas
- petroleum

u/ Finn Nielsen
PLANTESKOLEVEJ 17 - 19 - 5250 ODENSE SV.

BELLINGEVEJ 90 - 5250 ODENSE SV
TLF. 09 96 25 98

Altid de sidste nye film

*Forudbestilling af film og
movieboxe*

Odense Sækkelager

KØB & SALG AF EMBALLAGE
RAVNEBJERGGRYDEN 93 TLF. (09) 967255

Læserne skriver

HALLO - HALLO!!

Jeg er en lille dreng på 3½ år, og jeg er ikke sikker på det med biler.

Min mor siger, at man godt kunne tænke på os børn med nogle flade "pansere" i Holmstrup.

For der bliver kørt meget stærkt på gaderne og det vil vi ikke finde os i mere, det må være slut.

Det kan ikke være rigtigt at vi er så sløve og dumme, at vi ikke vil passe på vores børn.

Så lad os få farten i Holmstrup ned, etv. ved hjælp af "flade pansere".

Venlig hilsen

Dios mor.

TØMRER & SNEDKERARBEJDE

Alle reparationer udføres — Termorudeudskiftning

Ravnebjerggyden 28
5491 Blommenslyst
Tlf: 09 96 74 33

Bent Th. Jørgensen
Snedkermester

K1

Lageret

Kongensgade 66-68
5000 Odense C
(Indgang: porten nr. 64)

NYHED

CYKEL STEREO
kassette spiller

198,-

**KÆMPE SPILLEGILDE I
RAVNEBJERG
FORSAMLINGSBUS**

KL. 1930

Onsdag d. 20

SEPTEMBER

vel mødt !

**Skriv
til os**

BALTICA

**Din lokale assurandør
Ib Rasmussen**

Tlf. Kontor 09 431865

Tlf. Privat 09 968057

En bilforsikring kan være så meget
forskelligt - og prisen kan være svær
at gennemskue.

Kontakt mig nu, så vi kan se på din
bilforsikring.

Det sker i Ravnebjerg

Den 20 september kl. 19,30 starter bankospillene igen i Ravnebjerg Forsamlingshus, og som sædvanlig med meget fine gevinster.

Den 21 september kl. 14,30 er der høstfest for pensionister i Ravnebjerg Forsamlingshus. Der bliver underholdning af bl.a. Damhusvejens Gårdsangere. Det skal nok blive en hyggelig eftermiddag.

Den 30 september kl. 18,30 afholder Ravnebjerg Forsamlingshus sin velkendte årlige høstfest. En aften med fest og stemning.

Den 12 oktober kl. 19,30 begynder Ravnebjergmøderne igen. Der startes med en sang og musikaften med Damhusvejens Gårdsangere. En aften hvor alle kan være med.

Den 15 oktober kl. 14,00 holder Pastor Andersen afskeds-gudstjeneste i Ravnebjerg Kirke. Efter gudstjenesten er der festlig samvær i Forsamlingshuset, hvor menighedsrådet er vært ved en kop kaffe.

Den 9 november kl. 19,30 er der igen Ravnebjergmøde, hvor det er lykkedes at få en af Fyns bedste foredragsholdere, nemlig Krab-Johansen, til at komme til Ravnebjerg. En aften man ikke må gå glip af.

Datoen for høstgudstjenesten i Ravnebjerg Kirke var ved redaktionens slutning ikke fastlagt.

VK

palm

kartofler

v. Flemming Pedersen
Bølleosegyden 58
5491 Blommenslyst
Tlf. 09-96 79 00

SPISE OG LÆGGE KARTOFLER!

bundne omkostninger, dog således at han indgiver en tegning over, hvorledes den hele lejlighed da vil blive, og man finder det hensigtsmæssigt. Selvfølgelig holder man sig til løftet i hans skrivelse, at denne bygning fremtidig stedse skal høre skolen til, og vedligeholdelsen af samme for hans embedstid påhviler ham selv«. Unægteligt var det særdeles gunstige vilkår for kommunen, men læreren kunne dog selv få glæde af det i ca. 35 år.

Lærer Nielsen havde en tid hjælpelærer på grund af dårligt helbred. Men han passede skolen i de sidste år af sin embedstid.

Han døde hos sin søn, gårdejer Johs. Nielsen, Højme, 93 år gl.

Christoffer Hansen rejste til Dalum og blev senere amtsskolekonsulent.

Fastansatte lærere ved Højme skoler

Peder Chr. Nielsen 1862-1909.
Christoffer Hansen 1919-13.
Moritz Jensen 1914-28.
H. Holm Christensen 1928-43.
H. Chr. Dethlefsen 1944-58.
Ruth Øhlenschläger 1957-58 (andenlærer)

Moritz Jensen byttede embede med Holm Christensen, der var lærer ved Lundumskov skole ved Horsens.

Holm Christensen var i nogle år kasserer for Sanderum menighedsråd.

Højme Skole, 4. klasse 1926.

Midlertidigt klasselokale 1957-58
på 1. sal af Højme Forsamlingshus.
Læreren er Ruth Øhlenschläger.

Lærerinde Sara Pedersen
med forskoleklasse i Højme

Gamle Højme- elever fortæller

Mor og datter fortæller

Et interessant billede af livet i det gamle Højme får vi ved et besøg i den gamle købmandshandel. Her bor Karen Marie Pedersen, født 20/7 1883, og datteren Dora. Karen Marie Pedersen fortæller, at hendes morfar, der også boede i Højme, var hovbonde på Christiansdal. Senere købte han dog gården, som han havde haft i fæste. Moderen, der var født 1849, havde først gået i skole i Bellinge, men kom til Højme skole, da denne blev bygget.

Hvad kan du huske fra din skoletid?

Ja, engang stod lærer Nielsen overfor en stor dreng, der ikke kunne sine lektioner og ikke var spor interesseret. *Du knæjer som et tomt aks!* sagde læreren. Måske var det sandt - men alligevel har det ikke været rart for drengen at høre på.

Det skete forøvrigt somme tider, at madam Nielsen var inde at holde skole, når lærer Nielsen var syg eller havde andre forhindringer. Lærerkonen var den eneste i hele Højme, der blev kaldt madam!

Dora Pedersen indskyder: »Jeg har faktisk været med til en demonstration i min skoletid. Lærer Moritz Jensen var ikke glad for at komme op om morgenen. Når vi kom til skole, skete det jævnligt, at han råbte ned til os: »I kan godt begynde at regne«. Det gjorde vi så, og vi fik også tændt ild i kakkelloven. Da Jensen havde fået tøjet på og havde spist sin morgenmad, kom han veltilfreds ind i en varm skolestue med ivrigt skrivende børn. Men en dag var døren lukket, så vi ikke kunne komme ind. Vi blev efterhånden træet af at stå og vente.

Men så var der én, der foreslog, at vi skulle gå igennem Højme i demonstrationstog. Ja, det udtryk kendte vi nu ikke, men det var det, som det drejede sig om. Da vi var gået gennem byen, vendte vi om og gik tilbage til skolen. Der stod lærer Jensen i døren vred og skuffet. Vi fik skældud, hvad jeg bagefter syntes var ufortjent, da lærer Jensen ikke havde været oppe til tiden. Men dengang folte vi os flove. Da rygten næste dag nåede vore forældre, måtte vi love dem at være flinke børn i fremtiden.

Sådan endte vort demonstrationsoptog, der faktisk var en modig handling af børn i 10-11 års alderen for 60 år siden.

Højmebørnene var livligere!

H.C. Dethlefsen blev den sidste forstestyrer ved Højme skole. Vi spørger ham:

Hvordan var det at komme til Højme?

Da jeg kom til Højme skole i april 1943, var det en typisk landsbykskole. Livet gik sin stille gang her - besættelse eller ej. Højme lå jo 1 km fra alfarvej. Da jeg fortalte en ven i Odense, at jeg havde fået embedet i Højme, gløede han forhavset på mig og udbrod: »Højme, det er da et sted man vist nok kun kommer, når man har et ærinde! Der var næsten kun bøndergårde med Højmegård som den største. Der var hovedskole og forskole med ialt 80 elever og 2 lærere. Da hovedskolen blev nedlagt i 1958 var der 138 elever og 3 lærere. Det var 46 elever pr. lærer. Det var jo Dyrup, der fik vokseværk. Men vi havde da også et forsamlingshus, hele to købmænd, smedie, der senere blev til fabrik, både tømrer- og skomagerværksted, en maler, ja sågar et røgeri og bryggeri! Så landsbyen fungerede udmærket.

Jeg var forøvrigt kirkesanger i 15 år ved Sanderum kirke, hvad jeg var meget glad for. Dobbelstillingen lærer-kirkesanger var dengang en helt almindelig og naturlig ting.

Var der forskel på børnene i Højme, og hvor du rejste hen, til Vendsyssel og i 1960 til Hornstrup ved Vejle?

Ja, der var i høj grad forskel! Vendelbørnene var i modsætning til fynbørnene langsomme, sindige, ja ofte mutte. Men blev man først accepteret og anset troværdig - det tog ca. 1,5 år - viste de en urokkelig trofasthed. Hermed mener jeg ikke, at Dyrupbørnene var dårligere. De var bare anderledes, nemlig livligere, åbne, ja til tider lidt sprælske. Hornstrupbørnene var, om jeg så må sige, en blanding af de to typer. Det er vel geografisk forklarligt.

Forskolen i Højme

Forskolen blev bygget 1914 og har nr. 56 på den nuværende Gl. Højmevej. Et jordstykke på 2891 alen blev købt af gårdejer Poul Madsen for 820 kr. Skolebygningen blev tegnet af arkitekt Hj. Kjær, Odense, og kostede 9240 kr. Forskolen ophørte i 1967, da Højmeskolen i Dyrup stod færdig.

Lærere ved Højme forskole

Margrethe Hansen 1914-15.
Marie Jørgensen 1915-16.
Karen Jepsen 1917-21.
Sorine Pedersen 1921-24.
Sara Pedersen 1921-24.
Martine Johanne Hansen 1948-55.
Herdis Lundgaard 1955-1967.
flyttede med til Højmeskolen.

Chr. Rudersen

Historien om skolerne i Sanderum sogn

Fra degn til lærer

Sanderumskolen indviedes 15. august 1958. Dermed begyndte et nyt afsnit i Sanderum skolevæsens historie, der kan spores tilbage til 1492, da en indskrift på kirkens klokke meddelte, at hr. Iver var degn i Sanderum.

Degnen var kirkens medarbejder. Helt fra midaldertiden tilhørte han den gejstlige stand og blev udnævnt af biskoppen. Men hvordan den enkelte degn levede, om han glad gik til sin gerning eller blot sukkende passede arbejdet, er udviskede af historiens gulede blade. Kun enkelte navne lader sig skimte før Reformationen, oftest overleveret ved en tilfældighed – som f.eks. at blive prentet ned på en 500 årig kirkeklokke i Sanderum.

Degnene, der medvirkede både i Dalum og Sanderum er især kommet fra Odense Latinskole. Løbedegne blev de ofte kaldt. De ældste og fattigste disciple blev nemlig udtaget til at besøge degnetjeneste i kirker i 2 miles omkreds fra købstaden mod at oppebære degnerenten. Denne var en del af den gamle tiende som bønder skulle afgive. At Sanderum havde haft løbedegne kan ses af det, som biskop Jacob Madsen fortæller i sin visitatsbog om besøget i Sanderum 29/12 1590: »Degnen, en skolediscipel fra 2. kl. Meget godt skudsmål».

Også lærere (hørere) ved latinskolerne kunne være degne, men stillede da ofte med en stedfortræder, en såkaldt substitut, til at udføre arbejdet. Denne gik for en sulteløn, medens latinskolen og dens lærere indkasserede store indtægter fra sognene. Dette skabte med rette stor utilfredshed hos degnene. Ret sent i Danske Lov af 1683 er degnenes arbejde beskrevet:

»Degnen skulle forestå sangen i kirken, ringe, bede- og fredsklokken morgen og aften, være præsterne lydige, hvad dem på embeds vegne befale, samt befordre deres embedsbreve«. Hertil kommer en opgave, som efter Reformationen var blevet henlagt til degnen. Biskop Peder Palladius siger nemlig i sin visitatsbog: »Eders sognedegn bør ikke alene ringe og syng for jer. – Som præsten lærer og underviser gamle, så bør degnen lære og undervise de unge. Når han ikke findes god til det, bør han ikke mere være sognedegn».

Med Danske Lov af 1683 er ordningen med

løbedegne lykkelig afskaffet. Det er usikkert, hvornår Sanderum har fået sin *sædedegn*, dvs. en degn, der havde fast bopæl i sognet. Degnen virkede både i Dalum og Sanderum. Han boede som regel i Sanderum, som dengang var større end Dalum, som sognet var annex til.

Også kravet til uddannelse bliver nu fastsat. Tidligere var det i høj grad flydende, men herefter kan kun studenter blive degne. Undervisningen foregik vist ofte i kirkens våbenhus, hvor degnen gennemgik Luthers lille Katekismus, så ungdommen kunne beredes til Herrens bord.

Men hvordan var 16-1700 tallets degn egentlig? Ludvig Holberg har i figuren Per Degn skabt et meget morsomt billede af en uvidende og naragtig person – meget morsomt, men sikkert langt fra virkeligheden. Alt tyder på, at han var regnet for en af sognefolkenes egne. Han var sin tids mand – også med drukkenskaben, der florerede. Men klager indløber sjældent og kun få bliver afskediget. – Per Degns optræden er forståelig, for han er i alvorlig knibe. Erasmus' ankomst fra hovedstaden rækker ved det eneste han har: Folks agtelse og respekt. Derfor kæmper han så indædt for at bevare den. Mister han den, er han intet. Hans nøjsomme uddannelse kunne ikke stive ham af.

Gengivelse af Wilhelm Marstrands tegning af Per Degn efter replikken i Erasmus Montanus I. akt 3. scene – »jeg kan sige til en Bonde hvilken psalm vil du have? den koster saa meget, den anden saa meget; i lige maade, naar der skal kastes jord paa den døde: vil du have fint sand eller slet og ret jord?« Over originaltegningen har kunstneren skrevet: »Vil I have grov sand eller fin?«

HEKSERI

Af Hans H. Fussing

1940

i 1651

Den, der gennemblader tingbøger fra det sextende og syttende århundrede, møder gang paa gang de uhyggelige hexeprocesser og trolddomssager, som dengang hærgede landet, og som er et av de tristeste udslag av religiøs fanatisme og stupid overtro. Kun sjældent forekommer der blot en enkelt hex eller en isoleret sag om trolddomskunster. Snarest kan man sige, at der er tale om aandelige epidemier, der fik næring av hexenes, ofte ved tortur fremkaldte tilstaaelser og angivelser av andre besatte kvinder eller – sjældnere – mænd. En længere redegørelse for hexeprocesser vil her føre alt for vidt, og iøvrigt findes der ikke nogen samlet videnskabelig redegørelse for fænomenets rasen i Danmark, men kun en lang række enkelte sager er der gjort rede for. Den gængsaste skildring fra Fyn er *Villads Christensens*: »Hvorledes en Hexeprocess kommer i Gang« i Arkiv og Museum I, der omhyggeligt skildrer en hexepidemi fra Agernæs birk, som begyndte i 1622 og varede i flere aar. Et ejendommeligt eksempel fra Fyn paa tidlig nøgternhed overfor hele trolddomsfænomenet – 1649 – findes omtalt i Svendborg Amts Aarskrift 1934.

En samlet fremstilling av hexevæsenet i Danmark vil kræve forudsætninger av meget forskellig art – teologi, iura, historie og psykiatri, og emnets triste og uhyggelige karakter kan næppe kaldes tiltrækkende, men saa længe en saadan redegørelse ikke findes, kan det vel have sin berettigelse at fremdrage nyt stof, ikke mindst naar det, som den her behandlede sag, indeholder enkelte særprægede momenter.

Kilderne til det efterfølgende er nogle tingsvidner av Dalum birke-ting og Fynbo landsting, der ligger i Dalum klostres lensregnskaber, hvor de er brugt som regnskabsbilag for at godtgøre, at lensmanden har haft udgifter til de dømtes henrettelse og ikke har kunnet faa disse refunderet fuldt ud av de henrettedes boer. Disse udskrifter faar en selvstændig kildeværdi, fordi de paagældende tingbøger er gaaet tabt.¹

I en gaard paa ca. 7 td. hk. – Dyred kaldet – i Ubberud sogn sad i hvert fald fra 1639 en bonde ved navn *Lauritz Pedersen*, der dog som regel kaldtes *Lars Dyred* efter sin fæstegaard, som hørte under

Dalum kloster len. I 1651 eller 52 var han imidlertid kommet galt av sted, idet han, hans kone *Anne* og hans bror var under tiltale for tyveri. Hvordan det gik konen, kan ikke ses, men broren blev henrettet, og Lars selv sad i februar 1652 fængslet paa Dalum kloster. Skønt han var lænket med en bolt om begge ben, og denne var fastgjort til en bjælke i det taarnrum, hvor han sad, lykkedes det ham natten til den 20. februar at rykke den stolpe, han var lænket til, ind i hullet til sig, og slæbende den og alt jærntøjet med sig gik han ud av taarnet og ind i et brænderum, hvor han brækkede en vindueskarm løs. Han krøb saa gennem aabningen ud av klosterbygningen og steg over kirkegaardens gærde og fik ved at sætte bolten fast i kirkeristen² brækket laasetøjet itu, saa han blev befriet for sin tunge byrde og kunde flygte ud i vinternattens dækkende mørke.

Hans flugt blev imidlertid hurtigt opdaget, og lensmanden *Iver Vind* til Nørholm lod sin skriver *Mads Vistesen* og to karle *Christian Madsen* og *Lauritz Nielsen* sætte efter ham til hest og med en hund. I Ravnebjerg, kun en milsvej fra Dalum, fangede de synderen, som de anbragte bag i en vogn, hvor de oven i købet satte en mand, *Hans Jørgensen* fra Ravnebjerg, til at passe paa ham, mens drengen *Pader Christensen* kørte hestene og de tre ryttere holdt sig ved siden av vognen. Skønt Lars Dyred saaledes var under skarp bevogtning, gjorde han efter vogternes beretning alligevel et forsøg paa ved trolddomskunster at forvirre vagtmandskabet, saa han kunde stikke av.

Ligesom de var kørt ud av Ravnebjerg, saa vogterne, at der var „gloendis ild“ i nogle baand i Mads Vistesens hue, saa de hang brændende ned foran hans ansigt, og siden slog ilden ud av en stok, karlen *Christian* havde i haanden. Mads blev nu klar over, at „der var ondt for haanden“, og bød dem trække deres kaarder, men da kunde de „øjensynlig“ se, at der var tændt en lue lige ved et lys paa enden av deres degner, og det glimtede siden ned til fæstet. I det samme kunde drengen, der var kusk, ikke faa hestene til at gaa, skønt de

¹ Dalum klostres lensregnskaber 1652/3. Se under stedsmaal, sagesfald og adskillige udgifter. De nævnte gaardes størrelse og fæstere fremgaar av jordebøgerne.

² Kirkeristen laa over en grube foran laagen i kirkegaardsmuren, og avstanden mellem jærnstængerne var saa stor, at kreaturer ikke kunde træde paa den uden at faa benene i klemme, saa de hindredes i at løbe ind paa kirkegården.

var paa jævn vej, og karlenes heste vilde heller ikke ud av stedet. Mads havde derimod bedre herredømme over sin og fik den vendt mod vognen og raakte til Lars Dyred: „Mener du, din aand, at du med denne din spøgeri vil undvige vores hænder?“ Det svarede Lars ikke paa, og Mads slog til hestene, saa de gik frem, men i det samme saa de andre, at Mads „skindbarlig“ brændte, som han havde været en lue, og hunden tudede og skreg.

Djævelskabet forsvandt nu for en tid paa nær en lue paa hver degen, men da de kom ned ad bakken, standsede hestene igen og vendte vognen tværs over vejen, og da følte de alle, som de var i søvne eller besvimet. Mads slog igen til hestene, saa de gik frem, mens luerne slog ud av kaarderne, og han sagde til Lars Dyred: „Regerer endnu den slemme aand dig? Mener du, din gamle skælm, at du saa vil undvige os, efterdi vi av gud og øvrigheden er befalet at føre dig paa de steder, som du tilbørligen for din misgerning kan blive straffet?“ Saa holdt trolderiet op, og efterhaanden blev det da osse lyst; kun saa de ilden fare fra vognen ind i et gærde, da de kom hjem paa klostermarken.

Selv om Lars Dyred oprindelig havde været under tiltale for tyveri, og skønt der nu efter vogternes vidnesbyrd ikke kunde være tvivl om, at han var en troldkarl, blev han ved birketinget foreløbig kun tiltalt for den alvorlige forseelse at have brudt og brækket kongelig majestæts mure og jærn og om nattetide besteg kongelig majestæts mure. Da Gaardsretten³ bestemte, at den, der besteg kongens med mur befæstede hus, skulde miste livet, var der ingen tvivl for birkefogeden *Rasmus Rasmussen* i Stærmose og de otte nævninge, og 5. marts 1652 blev Lars Dyred dømt fra livet. Lensmanden appellerede sagen til stadfæstelse, og landsdommeren *Henning Powisch* tiltraadte saadommen 31. marts, da Lars Dyred, som mødte løs og ledig for landstinget, „intet vidste eller havde sig til erklæring at fremlægge“, men vedstod sin tidligere bekendelse.

Ganske vist var det en alvorlig forseelse at bryde ud av kongens fængsel, men den kunde ikke medføre baalstraf, der kun anvendtes for hexeri, men da lensmanden søgte udlæg for sine udgifter ved hans henrettelse i hans bo, hedder det udtrykkelig i tingsvidnet om de fire

vurderingsmænd, der 2. september 1651 vurderede hans og hans kones bo, at Lars Dyred er svoret til baal og brand. Boet var nu ringe, for da kreditorerne havde faaet deres, var der kun en lille stud tilbage til lensmanden, og den vurderedes blot til 4 rdl., og det kunde ikke dække omkostningerne ved henrettelsen, der havde beløbet sig til 12 rdl. *Ole Jensen* fæstede hans gaard for det ret høje stedsmaal 80 rdl.

Den følgende sag viser desuden, at Lars havde udtalt sig yderligere om sine trolddomskunster. Under den her beskrevne sag havde han vel tilstaaet sin flugt, som jo var evident, men han havde nægtet at kende noget til de overnaturlige foreteelser, som Mads Vistesens og hans fæller havde beskrevet. Helt benægte sin forbindelse med den onde gjorde han derimod ikke, for da han 21. april og 28. maj 1652 udtalte sig om Karen Letts hexekunster, viste han ikke blot et fyldigt kendskab til dem, men han mente selv at have været med, da hun og de andre hexe og troldkarle samledes Valborg nat — d. 30. april. Lars Dyred er blevet brændt, og maaske er det netop under forhørene over ham for trolddom, at man er blevet klar over, at det osse var rent galt fat med Karen Lett.

Karen Lett havde været gift med *Hans Hansen Lett*, der i hvert fald fra 1639 sad paa en meget stor gaard i Sanderum, nemlig 13—14 td. hk. Formodentlig døde han 1649 eller 1650, for da blev gaarden fæstet for 70 rdl. av *Knud Madsen*. Det siges ganske vist ikke, at han da var død, men kun at han tilforn boede paa gaarden, og ved overdragelsen levede han endnu. Imidlertid optræder han slet ikke for konen under processen, saa hun har formodentlig da været enke. Under processen mod hende lod lensmandens fuldmægtig 24. April 1652 præst og menighed i Sanderum spørge om, hvordan hun havde skikket sig, og hr. *Niels Bang*⁶ svarede da, at hun i hans tid — han blev kapellan her 1639, sognepræst 1643 og i 1663 biskop over Fyns stift — altid havde haft rygte for en arrig trolddjevæl, og sognemændene udtalte sig paa en lignende maade. Andre vidner havde osse længe haft hende mistænkt for trolddom, men ingen havde aabenbart vovet at rette en direkte beskyldning mod hende, før Lars Dyred fremkom med sine opsigtsvækkende udtalelser.

Lars Dyred var i forhør paa Dalum kloster d. 21. april 1652, og han erklærede da overfor sognepræsten, birkefogeden og landstingshøreren *Jørgen Naur*, at Karen Lett var en troldkone, der havde en „dreng“, d. v. s. en slags hjælpende djævel, der hed *Quistus*, og med ham havde hun Valborgnat været paa „Tyrstbjærg“,⁶ da de andre hexe forsamledes med deres „drenge“. Hun havde benyttet sin magt til at forgøre *Poul Nielsens* kvæg i Sanderum, saa han mistede to hoveder, og unge *Anders Lauritzens* kvæg havde hun osse forgjort og derved skilt ham ved mange hoveder.

Herved og ved ovennævnte forklaring av præst og sognemænd blev det klart, at man uden større risiko kunde rette beskyldninger mod Karen Lett, og 14. maj stod da *Maren Christoffersdatter*, salig Mads Bødgers frem paa tinget og beskyldte hende for at have forgjort *Mads Bødger*, hvad allerede han havde udtalt før sin død. For en 8—9 aar siden kom Mads Bødger en dag ind i Karen Letts stue og krævede hende for nogle penge, hun skyldte ham. Da han satte sig ned paa en stol, gik Karen hen til ham og rykkede nogle haar ud av hans skæg og gik med dem ind i et andet kammer.⁶ Strax faldt Mads Bødger i en hæftig sygdom, saa syv tænder raadnede ud av hans mund og 28 løse ben brød ud av hans hovede.⁷ Derfor maatte han begive sig til Odense hospital, der iøvrigt ikke var et sygehus i vor forstand, men en lemmestiftelse, og der døde han av samme sygdom, og for den beskyldte hun nu Karen Lett. Karen vedgik, at hun havde trukket skæghaar ud av Mads Bødgers hage, men dersom hun var skyldig i de trolddomsbedrifter, Maren beskyldte hende for, bad hun gud, at der her for retten maatte ske aabenbarlig jertegn paa hende. Saa snart hun havde udtalt disse ord, faldt hun i en hæftig „ristelse och beffuelse“, saa hun næsten var ganske sammenbøjet, og saa sprang hun op og ned paa jorden og kunde slet ikke tale, førend Mads Vistesens og flere godt folk bad fanden vige fra hende i Jesu navn, da kom hun strax til sin forrige skik igen. Denne uhyggelige

⁶ Det var en almindelig tro, at naår man anbragte en del av en persons haar eller negle i en dukke og gav denne dukke personens navn og saa brændte, nedgravede eller mishandlede dukken, saa vilde den, dukken var opkaldt efter, blive ramt av sygdom eller andre ulykker.

⁷ Hvis Mads Bødger har været syfilitiker, kan en saadan udskydning af benstumper have fundet sted paa et fremskredent sygdomsstadium.

scene har sikkert virket ganske overbevisende paa de tilstedeværende, og de følgende vidner bestyrkede da osse mistanken mod hende ved at berette mærkelige ting om forholdene i hendes hjem.

Boel Christensdatter, der havde været tjenestepige hos Karen Lett, fortalte, at da hun en dag fejede stuegulvet, fandt hun under en kiste to menneskers hovedpander, og da hun spurgte Karen, hvad hun brugte dem til, lød svaret: „Hvad hus de ligger udi, skal ingen tyve stjæle i!“ Det var en almindelig overtro, at der knyttede sig magisk kraft til menneskelige skeletdele, og Karen Lett havde da heller ikke nøjedes med de to kranier, for det følgende vidne, som var den fæster *Knud Bunde*, der havde overtaget hendes mands gaard, fortalte, at da han skulde rykke ind i huset, stod Hans Lett og skovlede noget jord ud af et kammer, og derimellem saa Knud en del smaa ben og et kranium. Han spurgte, hvad det var, og Hans Lett gav det macabre svar: „Kanske her er et barn nedsat.“ Senere fandt Knud to andre kranier under Karens datters seng, og efter at Karen Lett var blevet anklaget for trolddom, havde han og Lauritz Udrider paa Dalum fundet en hovedpande under en fodkiste i Karens kammer. Retten spurgte nu Karen, hvad hun havde brugt disse ben til, men hun kunde intet svar give. Mærkeligt nok blev hun ikke spurgt, hvør hun havde dem fra, for de kan jo ikke siges at høre med til det almindelige indbo i en bondeggaard.

De næste to vidner var av en lidet paalidelig karakter, idet de intet selv vidste, men kun udtalte sig om, hvad de havde hørt av en anden. Under en normal proces vilde de strax være blevet forkastet, idet den, der kun vidnede om en andens mund, overhovedet ikke regnedes for brugbar som vidne. Her har man tilsyneladende ikke fulgt dette lovbestemte — og prisværdige — princip, idet *Mads Pedersen*, der aaret før havde fæstet en øde gaard i Sanderum, fortalte, at en gammel kvinde *Johanne Ivers*, der havde boet i hans gaard forud, berettede, at hun altid troede Karen ilde, fordi hun havde lovet hende ondt. Johanne frygtede derfor altid, at Karen vilde forgøre hende, og da hun en dag gik fra kirke efter Karen og saa, at hun traadte over en stente, blev hun bange for, at Karen havde slængt noget djævelskab i stenten at forgøre hende med. Hun vilde nu forsøge, om det forholdt sig saadan, og gik hjem og hentede en høne, som hun slæbte over stenten. Strax blev hønen saa bister og galen, at den rev

fjerene av sig, saa vidt den kunde naa, og sprang op og ned, saa det var et stort „mirachell,, at se paa den. Saadan var hønen i to dage, men saa døde den osse. Skønt en anden bonde vidnede det samme om Johanne Ivers, maa historien om den hysteriske høne vist henvises til fantasiens, for ikke at sige løgnens, verden, hvadenten det nu er Johanne eller de to Sanderumbønder, der har haft en noget livlig indbildningskraft.

En lignende andenhaandshistorie berettede *Anders Lauritzen* fra Sanderum, der fortalte, at hans formand i gaarden *Hans Jørgensen* havde berettet for ham, at da han en dag gik hjem fra kirke, blev han meget syg, hvad han aldrig før havde været, og han mente da, at Karen Lett havde forgjort ham, for de havde aldrig vel kunnet forliges.

Endelig mødte alle mænd av Sanderum og Højme og vidnede, at saa længe de havde været i sognet, havde Karen haft ord og rygter for spøgeri og trolddom, altsaa en gentagelse av, hvad de tre uger før havde sagt i kirken. Alle disse vidnesbyrd blev nu foreholdt Karen, men hun kunde intet svare.

Trods vidnerne og det dramatiske jertegn havde man altsaa intet faaet ud av Karen Lett selv, og det, hun tilstod i det næste forhør d. 28. maj, var meget beskedent. Overfor sognepræsten og landstingshøreren indrømmede hun, at hun i lang tid havde kunnet „signen og smaa læsning“, og at hun havde signet Jens Basses hustrus finger for edder. Nu var signen og manen forbudt, men det straffedes dog kun med tab av hovedlod og forvisning fra kongens riger og fyrstendømmer, saa for at Karens liv kunde være i fare, maatte der mere til.⁸ Man forhørte derfor igen Lars Dyred, der dels vedstod sin forrige bekendelse vedrørende Karen Lett, dels erklærede, at han paa „Tyrsbjærg“ havde set hendes „dreng“, den slemme skælm, snart i en stor hunds lignelse, snart som en kalv. Hvordan han saa kunde vide, at det netop var hendes ven Quistus, er jo ikke godt at vide, men da han direkte spurgte Karen: „Erindrer I, hvordan I kom til os paa Drøyesbjerg⁹ med jeres dreng, da vi alle forsamledes og fulgtes ad til Tyrsbjærg og der besluttede at forgive kvæget?“ saa svarede Karen, ja, det var sandt.

⁸ Chr. IV.s store reces av 27. februar 1643. 2. bog, kap. 28.1.

⁹ Høj i Sanderum sogn.

Nu forelaa der altsaa en tilstaaelse, men da Maren Bødkers paa samme ting stod frem og gav last og klage paa hende, at hun havde forgjort Mads Bødker og var en vitterlig og aabenbarlig troldkvinde, spurgte Karen, hvo der vidste, om der skete hende uret eller ej, og dersom hun blev brændt, skulde flere gaa samme vej.

Heldigvis synes Karen nu ikke at have gjort alvor av denne trussel om at angive andre, et fænomen, der er saa uhyre almindeligt i hexeprocesserne. Disse angivelser var vel oftest en følge av den tortur, som hexen, naar hun var blevet overbevist om at være en vitterlig troldkone, tit blev underkastet, men i denne sag er der intet, der tyder paa, at Karen Lett er blevet pint. Da Anders Lauritzen rejste sin beskyldning mod hende for at have forgjort hans kreaturer, siges det udtrykkelig, at hun „upinlig“ har vedgaaet sit hexeri.

Sagen gik nu sin almindelige gang. Karen Lett blev lovlig stævnet og fik tilbud om at sværge sig fri, men det erklærede hun ikke at kunne gøre. Et kirkenævn blev udtaget, og d. 18. juni svor det hende til baal og brand. Lensmandens fuldmægtig appellerede dommen til stadfæstelse ved landstinget, og her mødte Karen Lett d. 4. august 1652 løs og ledig og gjorde ingen erklæring mod sin forrige bekendelse, men vedgik, at hun havde omgaaedes med signeri. Landsdommeren fandt da, at det var bevist, at hun langsommelig tid havde øvet trolddomsbedrifter og ved saadanne ukristelige gerninger havde skadet sine jævnkristne og næste paa helbred og kvæg, og stadfæstede derfor kirkenævningenes ed.

Kort efter blev hun saa brændt, og de 14 rdl., som hendes henrettelse kostede lenet, søgte lensmanden forgæves inddrevet hos hende og hos anklageren Maren Bødkers. Karen Lett havde i langsommelig tid gaaet omkring og betlet sin føde, og Maren Bødkers var osse en fattig betler uden egne midler, saa kronen maatte bære omkostningerne ved rettens gang.

Det er vanskeligt paa det bevarede grundlag at give en naturlig forklaring paa alle de mærkværdige foreteelser, som vidnerne mente at have oplevet. Saa fastgroet som forestillingen om onde magters indgriben i det daglige liv var, er der dog grund til at antage, at vidnerne i almindelighed selv troede paa det, de fortalte, og i mange tilfælde har hexene sikkert selv været overbevist om deres gerningers magiske karakter. Naar fem vidner paastaar at have set flammer slaa

til Dalum, saa *kan* det jo være, at fangen virkelig har haft evne til at suggerere sine vogtere og har haabet paa, at han under den almindelige forvirring kunde stikke av. Flammerne paa kaarderne *kan* have været maanelysets blinken paa de blanke klinger i den mørke vinternat, og menneskenes nervøsitet *kan* have forplantet sig til hestene. I hvert fald er det ganske djærvt av Mads Vistesens at dundre imod troldkarlen, da han næppe har været mindre overbevist om de onde magters existens end sin samtids mennesker iøvrigt.

Lars Dyreds beretning om farten til Tyrstbjerg, formodentlig en lokal form for fortællingerne om hexesabbatten paa Bloksbjerg eller Tromskirke, er jo en slem gang fantasteri, men *maaske* har han set, at han ikke kunde redde sig selv og har saa i desperation trukket den arrige Karen Lett med sig. Indholdet av hans tilstaaelse hører iøvrigt til det faste inventar i hexenes beretninger.

Det ejendommelige ved Karen Lett er, at *selv* har hun kun tilstaaet den dog forholdsvis uskyldige signen, der endda kun var gjort for at hjælpe en syg, men *maaske* er hun blevet mør under fængselsopholdet, *maaske* har hun anset et forsvar for haabløst og har blot ønsket at faa en ende paa det hele. Paa grund av akternes sparsomme meddelelser er det vanskeligt at danne sig en sikker mening om hendes krampeanfald for retten. Da hun omtales som arrig, og da epilepsi undertiden medfører ubehagelige karakterforandringer hos patienten, er det muligt, at hun er epileptiker, men snarere er der vel tale om et hysterisk anfald udløst ved den højspændte situation. Hun synes nemlig ikke at have slaet sig, da hun faldt om, hvad hysterikere aldrig gør, og anfaldet standsedes ved Mads Vistesens kraftige tiltale, ligeledes et for hysteriske anfald karakteristisk fænomen.

Man kan finde den overtro, der ligger bag hexeprocesserne, latterlig, man kan harnes over det væv av sladder og rygter, der her som saa ofte dannede stemningsbaggrunden for den enkelte sag, og man kan gribes av det sørgelige og grusomme i de stakkels, tit syge menneskers skæbne, men ett lille forsonende træk er der dog undertiden i samfundets haarde greb paa hexene: meget ofte troede hexe og troldkarle virkelig selv paa, at de ved deres magiske handlinger kunde skade deres medmennesker. Den onde vilje var til stede, og den fik sin, ganske vist urimelig haarde straf.

Ravnebjerg Kirke

Da der har været lidt debat om, hvor Ravnebjerg Mølle stod, bringer vi dette billede, som klart viser, at den stod ikke langt fra Vestergaard. EL

DER ER NOGET GALT

Det er meget få henvendelser vi modtager til Beboerbladet for tiden, er I faldet i søvn? Kom nu i gang!!! Der må da være nogle, som vil og kan skrive lidt om Ravnebjerg og Holmstrup, før og nu.

EL

MASKINSTATIONS-ARBEJDE

- et spørgsmål om tillid, korrekt betjening og service.

VI TILBYDER:

ALT MARKARBEJDE

ALT ENTREPENØRARBEJDE

SLAMSIGNING AF GYLLE - ALJE - SEP.TANKE

AL REP. OG VEDLIGEHOLDELSE I DIN HAVE

P.S? NPK- GØDNING OG KEMIKALIER TIL HAVEN SÆLGES

Vær i god tid
- bestil straks.

**RAVNEBJERG
MASKINSTATION ApS**
Tlf. 09 96 72 42 - Birtlf. 049 672 43

Høstfest for pensionister

TORSDAG DEN 21 SEPTEMBER KL. 14,30

afholdes der høstfest for pensionister i Ravnebjerg Forsamlingshus. Damhusvejens Gårdsangere kommer og underholder med musik og sang alle kan synge med på, ligesom der bliver lejlighed til selv at ønske musik eller sange. Der håbes, at alle pensionister vil møde op til en hyggelig eftermiddag.

Vær med til at bevare dit sogns historie

Har du
billeder, breve
regnskaber, skøder,
attester, skudsmåls-
bøger eller andet
som kan få historisk
værdi?

Indlevering
kan ske til
redaktionen!

Gælder det -

TOTALENTREPRISE
INDIVIDUELT BOLIGBYGGERI
INDUSTRIBYGGERI
TØMRERARBEJDE
SNEDKERARBEJDE
VINDUER OG DØRE

OMBYGNING
TILBYGNING
REPARATIONER
PROJEKTERING
BYGGESTYRING

NB: Gratis tilbud. - så kontakt -

Odense afd.:
Sanderumvej 232 5250 Odense SV
Tlf (09) 17 01 75

Århus afd.:
Indre Ringvej 17 5560 Århus
Tlf (09) 43 10 08

NØGLEFÆRDIGT BYGGERI

SANDERUM MØLLE

**Kom og se vort store udvalg
i træ, beslag, bygnings-
artikler, have-
redskaber etc.**

Åbent mandag-fredag kl. 7.00-17.00,
lørdag kl. 9.00-12.00.

RUGHØJVEJ 11 - (09) 96 17 81

BELLINGE - 5250 ODENSE SV

**TREGÅRDEN
BELLINGE 3%**

Højme skoler

Den første skole i Højme blev bygget i 1862 og indviet 3/12 samme år. Børnene havde dog fået undervisning før, idet de, efter hvor de boede, søgte til skolerne i Bellinge og Brændekilde.

Skolerne er opført ved den nuværende Holkebjergvej på et stykke jord, der blev købt af gårdejer Jørgen Larsen. Licitationen over skolen blev afholdt 30/9 1861. Sogneforstanderskabet antog det næstmindste tilbud på 2325 rigsdaler fra murer Hans Madsen, Hunderup mark. Han kunne afgive et skriftligt bevis fra ejeren af Kragssbjerg, Rasmus Rasmussen, at denne mand var kautionist for alt, hvad bemeldte Hans Madsen i denne henseende påtog sig. I 1866 blev indkøbt jord til skolens landbrug fra to gårde i Højme.

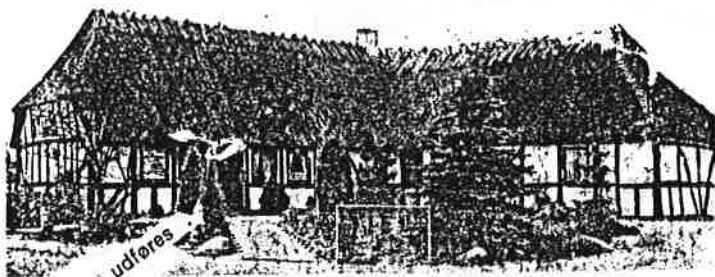
Lærerens løn var allerede ved sogneforstanderskabets møde 7/6 1860 foreslået sådan: 30 rigsdaler

skolepenge, 6 tønder rug, 35 tønder byg, en del hø og halm, 6 favne brænde eller 30 læs tørv. Lidt højere blev lønnen, da læreren i Sanderum senere afgik, idet han hidtil havde haft forskellige indtægter fra Højme.

Som den første lærer i Højme valgte sogneforstanderskabet Peder Chr. Nielsen, der var lærer ved Frøbjerg skole. Han må have forudset et langt virke i sit nye embede, thi sogneforstanderskabets protokol fortæller følgende:

»Ved sogneforstanderskabets møde 10/10 1864 blev der behandlet et andragende fra skolelærer Nielsen, Højme, om for egen regning at bygge et hus på 6 fag til enden af skolens våningshus (dvs. beboelseshus) og således foretage nogle forandringer ved den nuværende bolig. Når lærer Nielsen påtager sig at bestride samtlige ved forslaget for-

Forts. side 12

Havestuen udføres

Planteskolen Ellebæk

OTTO HANSEN

RAVNEBJERG 5250 ODENSE SV . TELF. (09) 98 73 22

LOKAL

Kryds og tværs

ORD DER TALER FOR EN SAG	U- NODER	SKAK- UDTRYK	SE FØDTET UD	REDAK- TIONS- MEDLEM	STEDORD TONE	STED- ORD	BØR- NENE	DRIK	TAL : N	DYRET
BY									TONE : R	
DRENG					RETNING	I TE REDAK- TIONS- MEDLEM		TAL	SPISE	
LAND					HØNT BY			STEDORD		
FINDES I RAV		SVING STILHED								
TAL										BY
TAL								DYR RØG- EN		
		ALF. RÆKKE.F. DYRE- LYD						GUD MODERNE		
GØRE DET JANGSOMT								RETNING STAT		
GRAFE					MILITÆR PERSON FOR.K.					
		DRENG RÅBE						TONE ER I BEN		
					TO ENS DRIK			f: 7 L		
STI					TYND STED- ORD					
ENER- GI- FORM			TANKER ROMER- TAL						ENS	
SPRÆK- KEN							DYRE- LYD			

Skal vi lige genopfriske den med Husmanden fra Holmstrup der skulle med toget til Middelfart for at besøge sin bror.

Da toget kom til Tommerup skulle det der vente på toget fra Assens.

Husmanden ville i ventetiden lige besøge det "lille hus" ude på perronen. Imens kom Assenstoget og toget til Middelfart kørte.

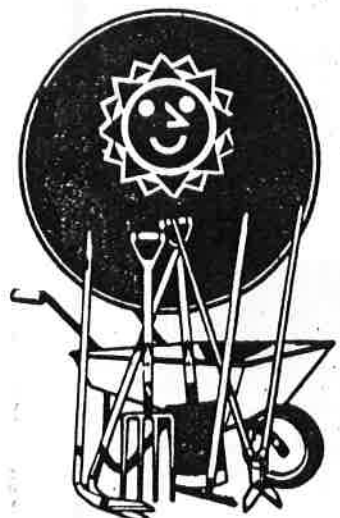
Vor ven stormede ud af "huset" og råbte at han skulle med til Middelfart. Stationsforstanderen kunne imidlertid kun fortælle Husmanden at det var for sent og at det varede længe før der igen kom et tog mod Middelfart, men han kunne da tage Assenstoget mod Odense og derved komme hjem til Holmstrup igen.

Det gjorde han så, og kom til at sidde overfor en Svensker som han forsøgte at komme i snak med og spurgte bl.a. hvor Svenskeren havde været henne.

I Rom og Pisa kom det surt fra denne...

Nå - ja, jeg har været i Tommerup og Skide.....

System på udendørsarealerne.

VI ETABLERER, PLEJER OG VEDLIGEHOLDER

DERES UDENDØRSAREALER I

TOTALENTREPRISE TIL FAST PRIS.

GRÆSSLANING, SPRØJTNING, FEJNING,

SNERYDNING M.M.

SPECIALE: TRÆPLEJE.

TOPKAPNING OG TRÆFÆLDNING EFTER TILBUD.

DE ER VELKOMNE TIL AT RINGE OG FA ET
TILBUD!

Dansk Udendørs Service Fyn I/S

v/Holger Strøger Hansen
og Ole Knudsen
Bølleosegyden 50
5491 BLOMMENSLYST
Tlf. 09 96 75 80

TELF. 09-967580 - 09-09-968181

Træffes bedst mellem
kl. 18 - 19.00

EEL

RING EFTER

ELEKTRIKEREN

PÅ TELEFON 96 75 44

Nyinstallation og reparation af elektrisk udstyr!

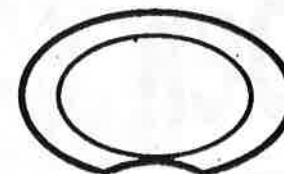
RAVNEBJERG EL. V. KELD NIELSEN . ELLEHOLMVEJ 33 . RAVNEBJERG

Billedet
er udlånt
af Anna
Nielsen,
Køge..

Billedet viser tidligere medarbejder på Holmstrup Station, Georg Nielsen, der nu bor i Køge. (i midten)
Samt vores fhv. Brugsuddeler-par, Oline og Svend Thorsted, der desværre begge er døde.

SANDERUM HERREFRISØR

MOGENS HANSEN
SANDERUMVEJ 156

TIDSBESTILLING
TLF: 09 175 176

YDUN HAFTEFLISER

VOSEMOSEGYDEN 20

5250 ODENSE SV

TLF: 96 79 89

ALLE PRISER ER MED
MOMS OG LEVERING

+10% RABAT VED SAMLET
KØB OVER 2500,- KR.

Åben 7 - 17
lørdag 10 - 12

"VI KAN
BARE DET DER
MED PENGE"

Bikuben **Bikuben**

HØSTFEST

HØSTFEST I RAVNEBJERG FORSAMLINGSHUS.

LØRDAG DEN 30. SEPTEMBER KL. 18,30

holder Ravnebjerg Forsamlingshus sin årlige høstfest, hvor bestyrelsen håber at se et fyldt forsamlingshus af glade Ravnebjerg og Holmstrup beboere.

TILMELDING: KUN VED VAGNER KNUDSSEN, RAVNEBJERG GYDEN 184, HOLMSTRUP. TELEFON: 65 96 16 26.

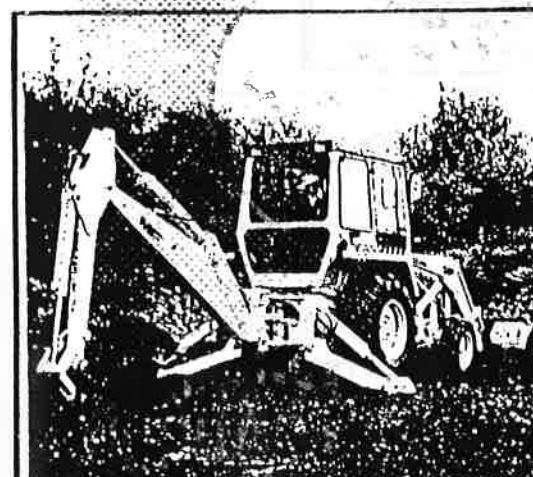
BANKO

BANKO - Frem med brikkerne !!!!!

Nu har de ligget og raslet utålmodigt hele sommeren i deres æske.

Men onsdag den 20. september kl. 19,30 går det igen løs i Ravnebjerg Forsamlingshus, og som sædvanlig med meget fine gevinster.

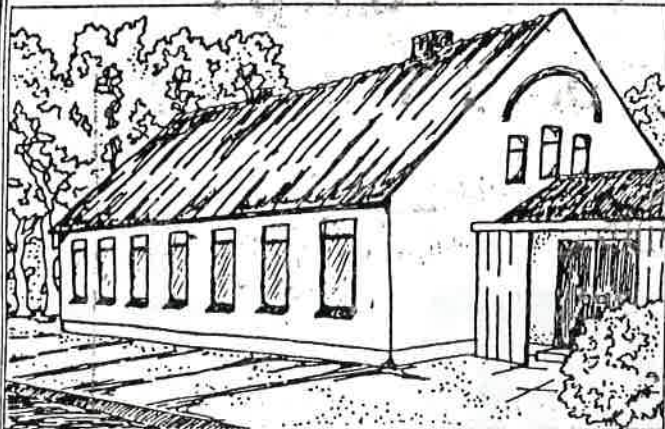
VEL MØDT !

**KLOAKARBEJDE
DRÆNARBEJDE
RENDEGRAVER
UDLEJES**

Helge Sørensen
Ravnebjerggyden 139
tlf: 96 76 65
billtlf: 049-65 7 65

RAVNEBJERG FORSAMLINGSHUS

Når det drejer sig om festlige arrangementer så byd Deres gæster velkommen i Ravnebjerg Forsamlingshus, beliggende i det naturskønne sydvestlige Odense. Skal det være bryllup, sølvbryllup, guldbryllup, rund fødselsdag, konfirmation, foreningsfest eller andet, så modtager vi selskaber op til 100 kuverter.

Værtspår Lise og Jørgen
Tlf. 09 - 96 76 37
Træffes bedst kl. 8.00 - 11.00

TØMRER & SNEDKERARBEJDE

Alle reparationer udføres — Termorudeudskifning

Ravnebjerggyden 28
5491 Blommenslyst
Tlf: 09 96 74 33

Bent Th. Jørgensen
Snedkermester

Vil De
handle hus?

At sælge Deres hus, som var det
mit eget - til den rigtige køber
- det er personligt salg
Det gør Olaf Knudsen!

Kontakt mig for en uforpligtende
samtale

Olaf Knudsen

ejendomshandel

09-967077

Højtofte - Ravnebjerg
5491 Blommenslyst

**STØT
ANNONCØRERNE
DE STØTTER OS**

SE HER:

Weekend-ophold på Hovborg Kro

Vi kan tilbyde oplevelser i et stykke af den bedste natur i Jylland med charmerende åløb, vidtstrakte hedeområder og stille skove. Hovborg Kro har historie tilbage til 1790. Kroen er i dag indrettet efter nutidens ønsker og behov med stor respekt for det gamle håndværk.

PROGRAM:

Lørdag ved ankomst	Kaffe med brød
Lørdag kl. 19.00	Stort ta'selv bord m. lune retter. Overnatning på dobbeltværelse m. bad og toilet! (Tillæg for enkeltværelse 50,00 kr.)
Søndag fra kl. 8.00	Ta'selv morgenbord
Søndag middag	3 retter mad med kaffe
Pris pr. person	375,- Ring efter yderligere oplysninger.

Venlig hilsen
Jørgen Jørgensen
Kromant

Kursusophold
det klarer
vi også

Hovborg Kro

Holmeåvej 2 - 6682 Hovborg - Telefon 05 39 60 33